

INTERVENTIE

gagement van schrijvers en denkers is overgenomen door politici. Bewogenheid in deze tijd zit in het detail'.

MIEKE GROEN

Redactioneel medewerker S&D

Hiep hiep hoera voor de SPD!

Op 22 en 23 mei hield de Duitse SPD haar verjaardagspartijtje in Berlijn. Eerst was er in het partijhoofdkwartier, het Willy Brandt Haus, een grote bijeenkomst met zo goed als alle Europese sociaal-democratische leiders. Van Tony Blair tot Wouter Bos, van Gorbatsjov tot Göran Person. Gorbatsjov was aanwezig als een merkwaardig soort Helmut Kohl van links: 'sociaal-democratisch' architect van de Duitse eenwording. Verder waren er nog zo'n twintig partijleiders uit Oost- en Centraal Europese landen aanwezig en je zag voor je ogen de onvermijdelijke tragiek van het nieuwe Europa zich aftekenen: bij zulke aantallen blijven alleen de glorie en macht van die paar grote lidstaten over.

De volgende dag werd in de nieuwe cultuurtempel 'Tempodrom' het grote herdenkingsfeest gevierd. Onder het motto 'Erneuerung hat bei uns Tradition' stond de SPD stil bij haar 140ste verjaardag. En wat voor indrukwekkend leven heeft die partij wel niet achter de rug. Het is om te beginnen de oudste partij van Duitsland en de oudste sociaal-democratische partij ter wereld. Laten we eerlijk zijn: de Nederlandse sociaal-democratie is lange tijd toch eigenlijk niet veel meer dan een voetnoot bij de SPD geweest. SDB en SDAP waren een Hollands filiaal van deze grote oermoeder-partij. We namen hele programma's letterlijk over en lieten ons scholen en trainen door onze Duitse geestverwanten.

De SPD is de partij die de meedogenloze geschiedenis van Duitsland heeft weten te overleven, die Bismarck, het Keizerrijk, de Weimar Republiek en de nazi-terreur onder Hitler uiteindelijk allemaal

heeft doorstaan. In een filmpje passeerde die bewogen geschiedenis in sneltreinvaart de revue. Lasalle, Bebel, Liebknecht, Marx en Luxemburg (opvallend genoeg niet Bernstein), Otto Wels, Bad Godesberg, Willy Brandt, Helmut Schmidt: allemaal kwamen ze voorbij.

En toen was de beurt aan Gerhard Schröder. De bijeenkomst in Berlijn was namelijk ook vanwege de actualiteit indrukwekkend. De SPD bevindt zich op dit moment in een soort van WAO-crisis à la de PvdA. Vakbeweging en links-sociale vleugel liggen op volle ramkoers tegen de hervormingsplannen van de regering Schröder, *Agenda 2010*. Dat zou niets minder dan verraad van eeuwenlange sociaal-democratische principes zijn, een knieval voor het Amerikaanse neoliberalisme: *Sozialabbau!*

Hoe die sociale strijd ook op korte termijn belist zal worden, mij spookten in Berlijn steeds twee lange termijn scenario's voor ogen. Ofwel — het optimistische scenario — Duitsland brengt nota bene onder *Rot-Grün* eindelijk de politieke moed op om zich te bevrijden uit de positie van 'zieke man van Europa' en ziet kans om haar overdadige verzorgingsstaat dusdanig te saneren en moderniseren, dat op termijn de Rijnlandse sociale rechtsstaat behouden kan blijven, als fundament van het Europees sociaal model.

Ofwel — mijn zwartgallige scenario — volkspartij SPD is onbedoeld bezig haar traditionele achterban van zich te vervreemden door haar omstrede *Reformpolitik*. Die vertrouwensbreuk transformeert uiteindelijk de socialistische *Stammwähler* tot *heimatslose* zwevende kiezers. Die zullen op het moment dat zelfs in de 'Berliner Republik' het oorlogstrauma verder zal zijn vervluchtigd en ook in Duitsland xenofobie een politieke vertaling zoekt, het electoraat vormen van een rechts-populistische beweging in Duitsland, met alle repercussies van dien voor de Europese integratie en de gevoelens van de buurlanden.

Van de jarige SPD en de missie van Schröder zal, kortom, nogal wat afhangen de komende tijden.

RENÉ CUPERUS

Eindredacteur S&D

(met dank aan reisgenoten Alvaro Pinto en Wouter Bos)